

Universiteit
Leiden

‘Rotterdamers met openstaande bijstandsschulden’

31 mei 2022

Ernst-Jan de Bruijn, Heike Vethaak & Marike Knoef
Universiteit Leiden

Pierre Koning
Vrije Universiteit Amsterdam

Inhoud

1. Onderzoek
2. Highlights
3. Openstaande bijstandsschulden: Trends en vergelijking met G4
4. Ervaringen van personen met bijstandsschulden
5. Personen met openstaande bijstandsschulden:
 - a. Schulden & schulddienstverlening
 - b. Demografische kenmerken
 - c. Bijstand
 - d. Werk & Inkomen
 - e. Gezondheid
6. Conclusie
7. Appendix: Dataverantwoording en literatuurlijst

Onderzoek

Context, doel en data

Context

Gemeenten bestraffen bijstandsfraude op grote schaal

Binnenlands
Bestuur

Totaalcijfers over de omvang van 'bijstandsfraude' zijn lastig te vinden, maar door gemeenten wordt volop gesanctioneerd. 'Linkse' gemeenten lijken, ondanks de strenge wetgeving, wat minder streng dan 'rechtse'.

🔗 Yvonne Jansen 📅 19 januari 2021

Amsterdam voortaan bescheiden bij bijstandsschuld

Binnenlands
Bestuur

De gemeente Amsterdam staat niet meer vooraan in de rij van schuldeisers wanneer inwoners een bijstandsschuld moeten betalen. Op die manier hoopt de gemeente de bestaanszekerheid van kwetsbare Amsterdammers te vergroten, zo staat in een persbericht.

🔗 Redactie 📅 14 januari 2022

de Volkskrant

ONDERZOEK

Ziek in de bijstand is een dubbele straf

Binnenlands
Bestuur

Gezondheid steeds vaker 'breed' aangepakt

'Als mensen schulden hebben, dan is er geen ruimte in hun hoofd om te denken: ik moet ook gezond leven en eten'

🔗 Adriaan de Jonge 📅 26 januari 2022

Doel

Overall: Inzicht verkrijgen in de effecten van het opleggen en kwijtschelden van bijstandsschulden

Presentatie (tussenrapportage): Inzicht verkrijgen in kenmerken van personen met openstaande bijstandsschulden

Onderzoekspopulatie

1a/b. Personen met openstaande
bijstandsschulden
(Gemeente Rotterdam)

a.	b.
Alle personen	Geregistreerd in het BRP

Benchmarks

2a/b. Personen met openstaande
bijstandsschulden
(Amst/DH/Utr | alle gemeenten)

3a/b. Bijstandsgerechtigden
(Gemeente Rotterdam |
Amst/DH/Utr | alle gemeenten)

4a/b. Personen met nieuwe
bijstandsschulden
(Gemeente Rotterdam)

Koppeling data op persoonsniveau

CBS microdata

- Bijstandsschulden
- Demografische kenmerken
- Bijstandsuitkering
- Werk & looninkomen
- Schuldenproblematiek
- Gezondheid (medicijngebruik)

Gemeente Rotterdam

- Dienstverlening kredietbank
- (Specifiek: Kwijtschelding leenbijstand / afboeking bijstandsschulden)

Bijstandsschulden

Type bijstandsschulden:

- Verwijtbare vorderingen: Overtreding inlichtingenplicht, boetes, onverschuldigde betaling (verwijtbaar)
- Niet-verwijtbare vorderingen: Onverschuldigde betalingen (niet-verwijtbaar)
- Leningen: Lening bijzondere bijstand & BBZ (inclusief Tozo), krediethypotheek
- Overig: Verhaal, rente en incassokosten, overig

Openstaande bijstandsschulden:

- Indien vordering/schuld nog niet volledig is terugbetaald, kwijtgescholden of afgeboekt
- Perspectief burger: Openstaande schuld

Highlights

Highlights (1)

De gemeente Rotterdam heeft, na correctie voor het aantal bijstandsgerechtigden, relatief veel personen met openstaande bijstandsschulden tov andere G4-gemeenten

Highlights (2)

Ruim 30 % van de Rotterdamse bijstandsgerechtigden heeft openstaande bijstandsschulden

Highlights (3)

Ruim 1 op de 5 Rotterdamse huishoudens met geregistreeerde problematische schulden heeft daarnaast openstaande bijstandsschulden

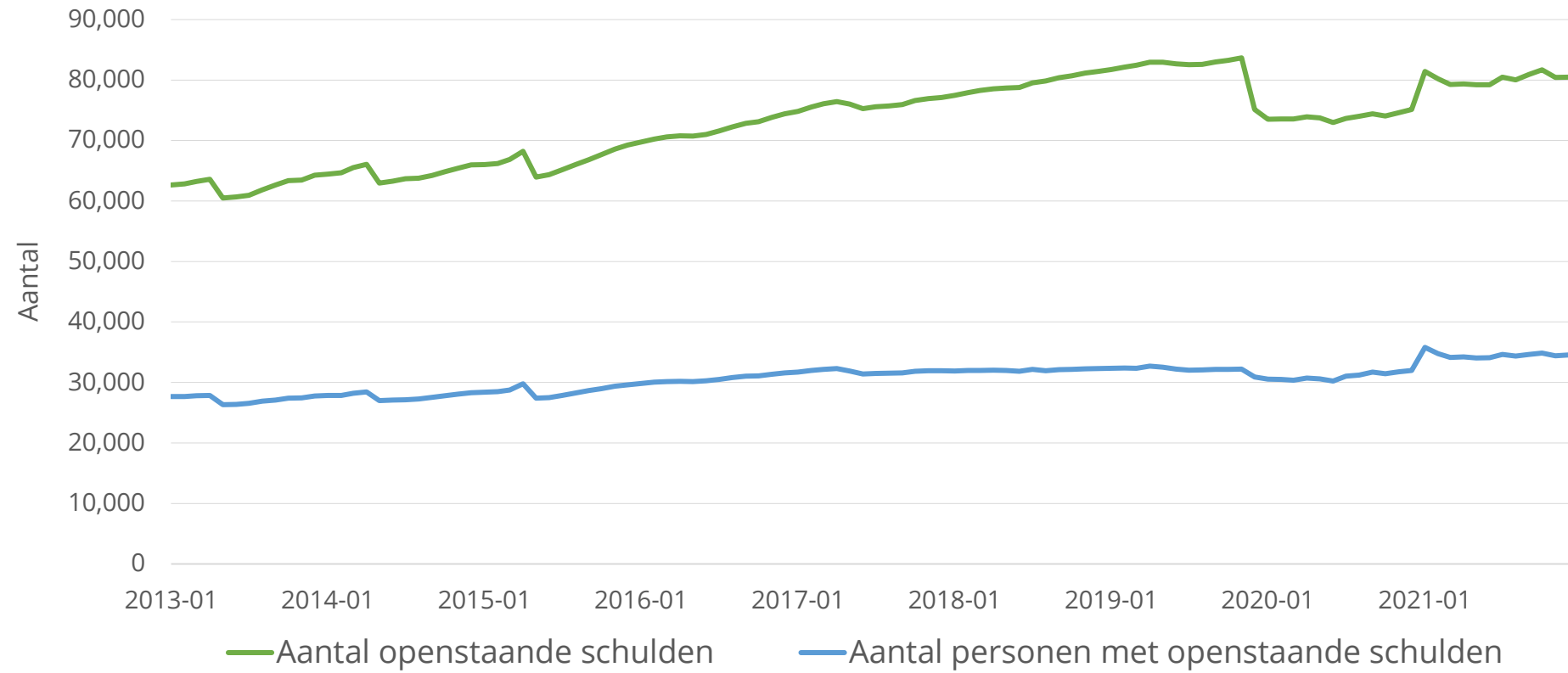
Openstaande bijstandsschulden

Trends en vergelijking met G4

Aantal (personen met) openstaande bijstandsschulden stijgt

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

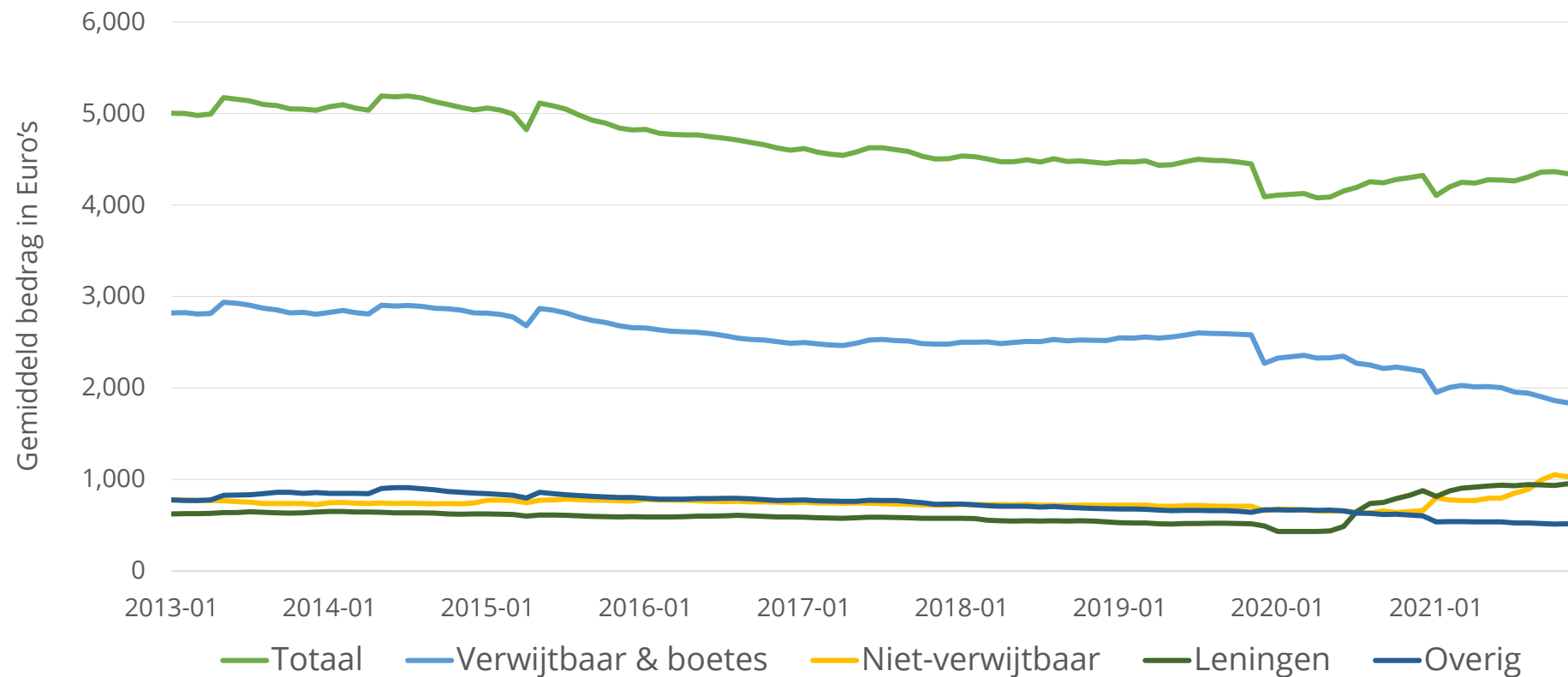
Trend: 2013-2021

Gemiddeld bedrag van openstaande bijstandsschulden daalt

Personen met openstaande schulden¹: Gemiddeld bedrag per type

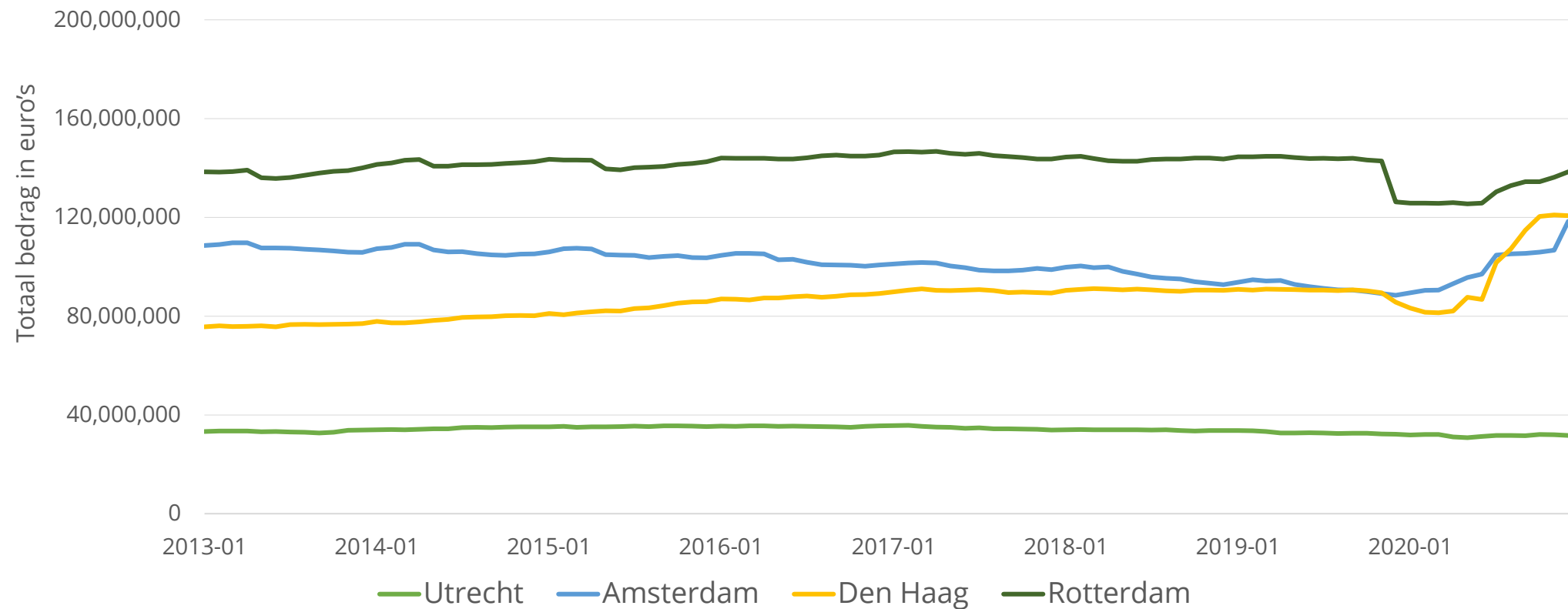
Trend: 2013-2021

Rotterdam: Ongeveer 140 miljoen euro aan openstaande bijstandsschulden

Totaal bedrag openstaande bijstandsschulden: Vergelijking G4¹

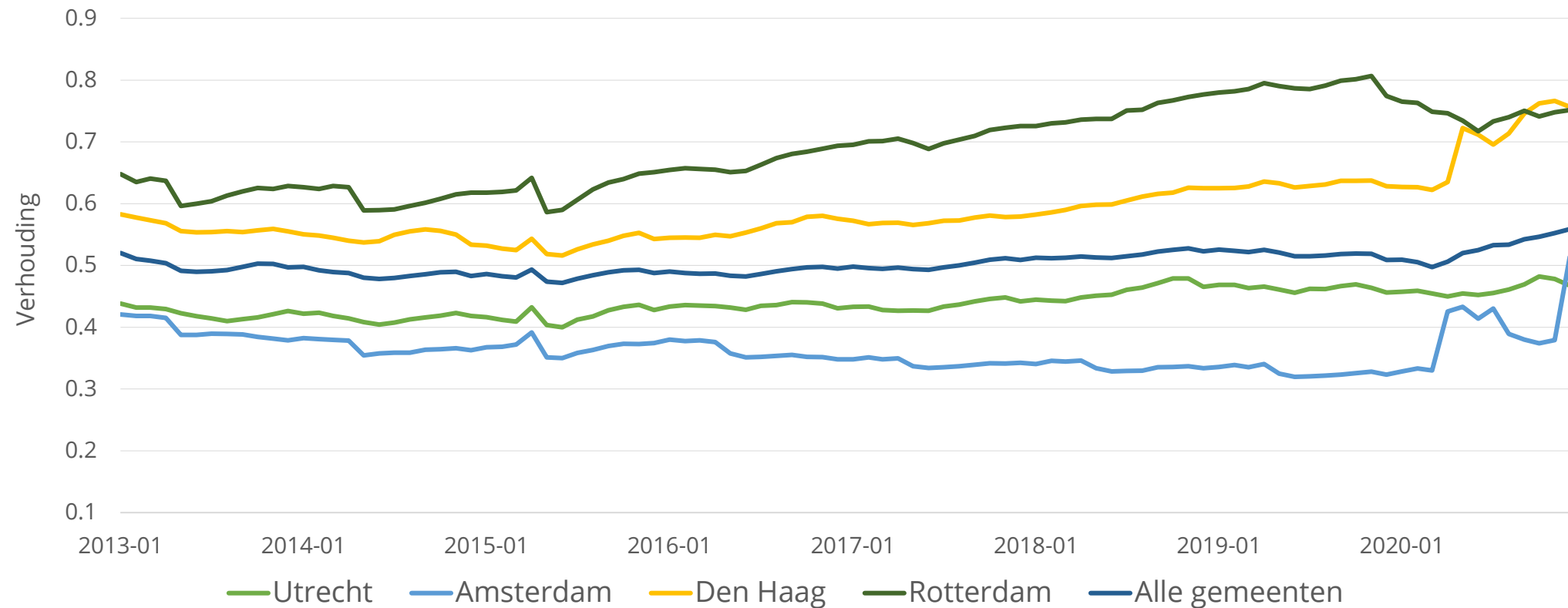
Trend: 2013-2020

Gemeente Rotterdam heeft relatief veel openstaande schulden

Aantal personen met openstaande bijstandsschulden versus aantal bijstandsgerechtigden (algemeen)¹

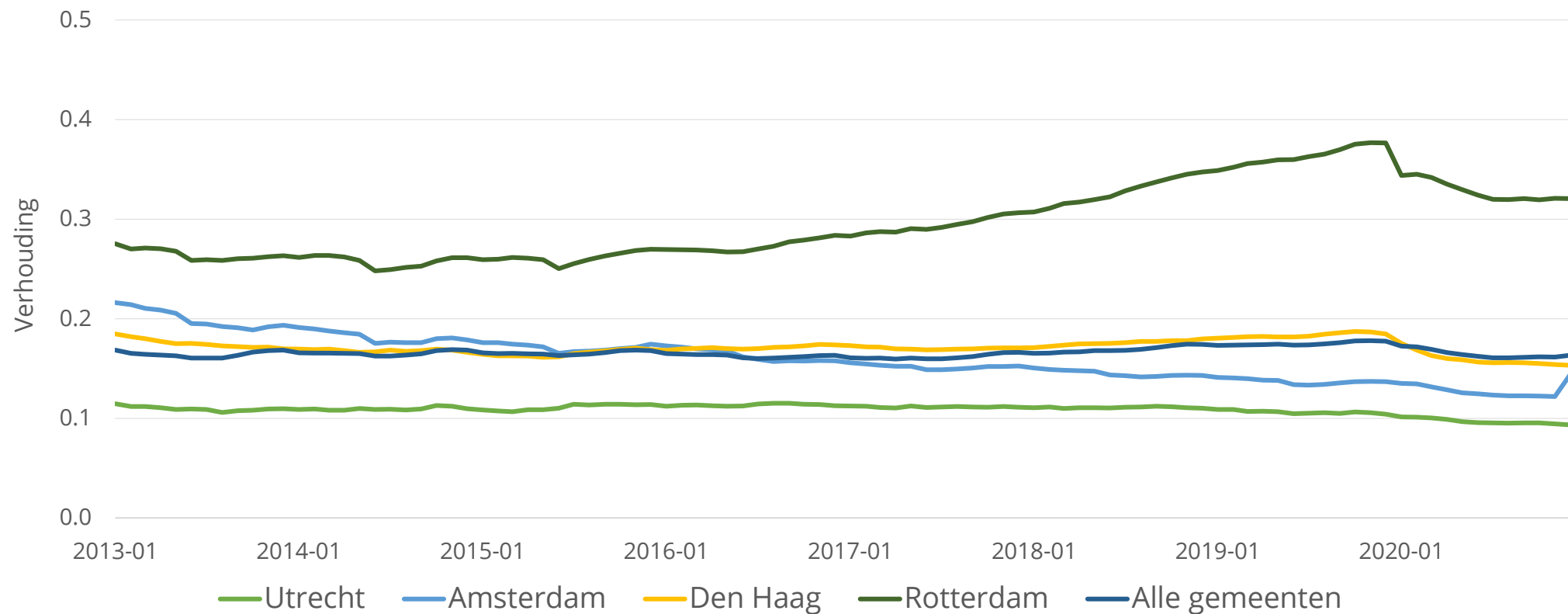
Trend: 2013-2020

Belangrijkste oorzaak: Relatief veel verwijtbare vorderingen

Aantal personen met openstaande verwijtbare vorderingen & boetes versus aantal bijstandsgerechtigden (algemeen)¹

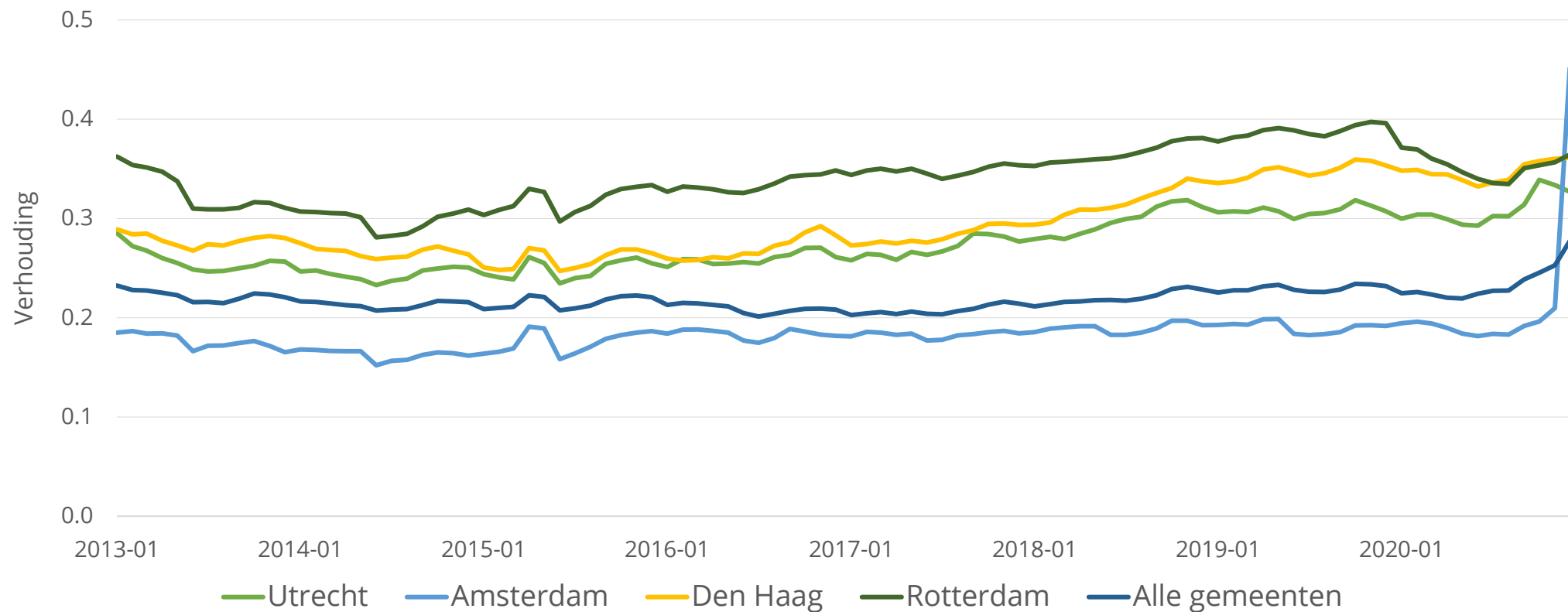
Trend: 2013-2020

Ook relatief veel niet-verwijtbare vorderingen

Aantal personen met openstaande niet-verwijtbare vorderingen versus aantal bijstandsgerechtigden (algemeen)¹

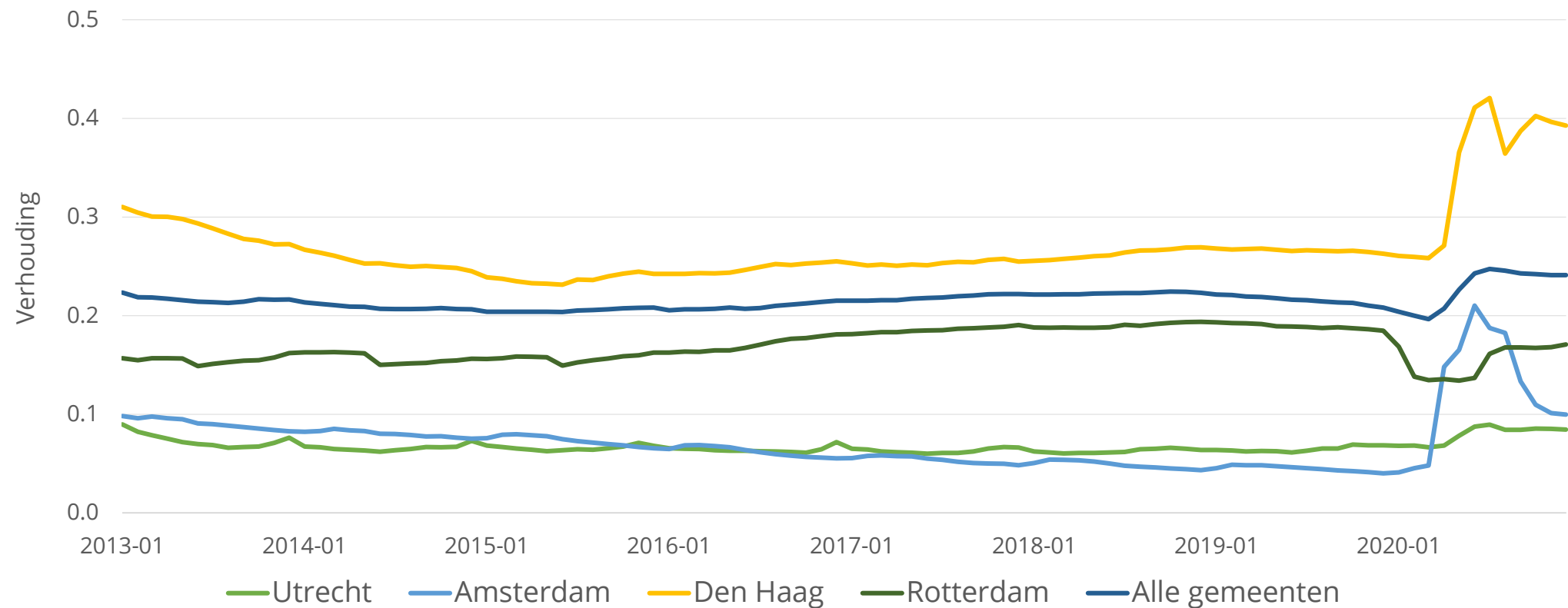
Trend: 2013-2020

Openstaande leningen zijn geen oorzaak

Aantal personen met openstaande leningen versus aantal
bijstandsgerechtigden (algemeen)¹

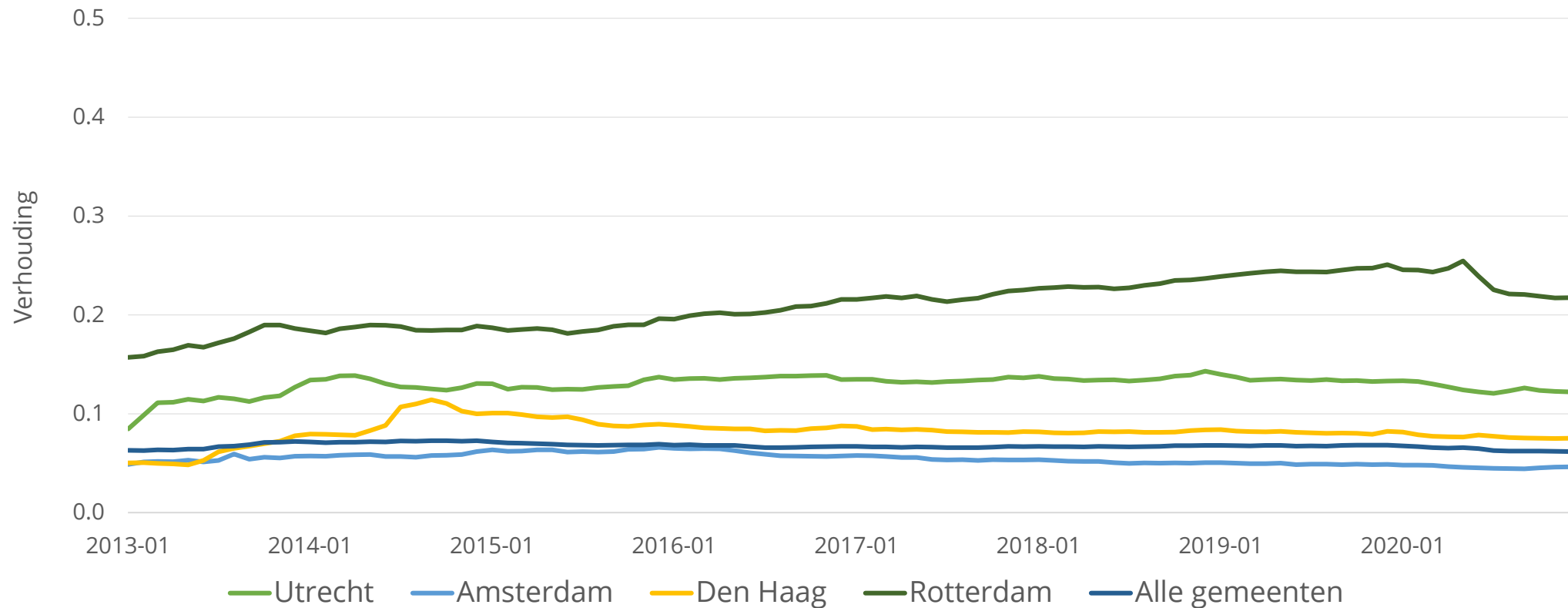
Trend: 2013-2020

Ook relatief veel overige bijstandsschulden

Aantal personen met openstaande overige bijstandsschulden versus aantal bijstandsgerechtigden (algemeen)¹

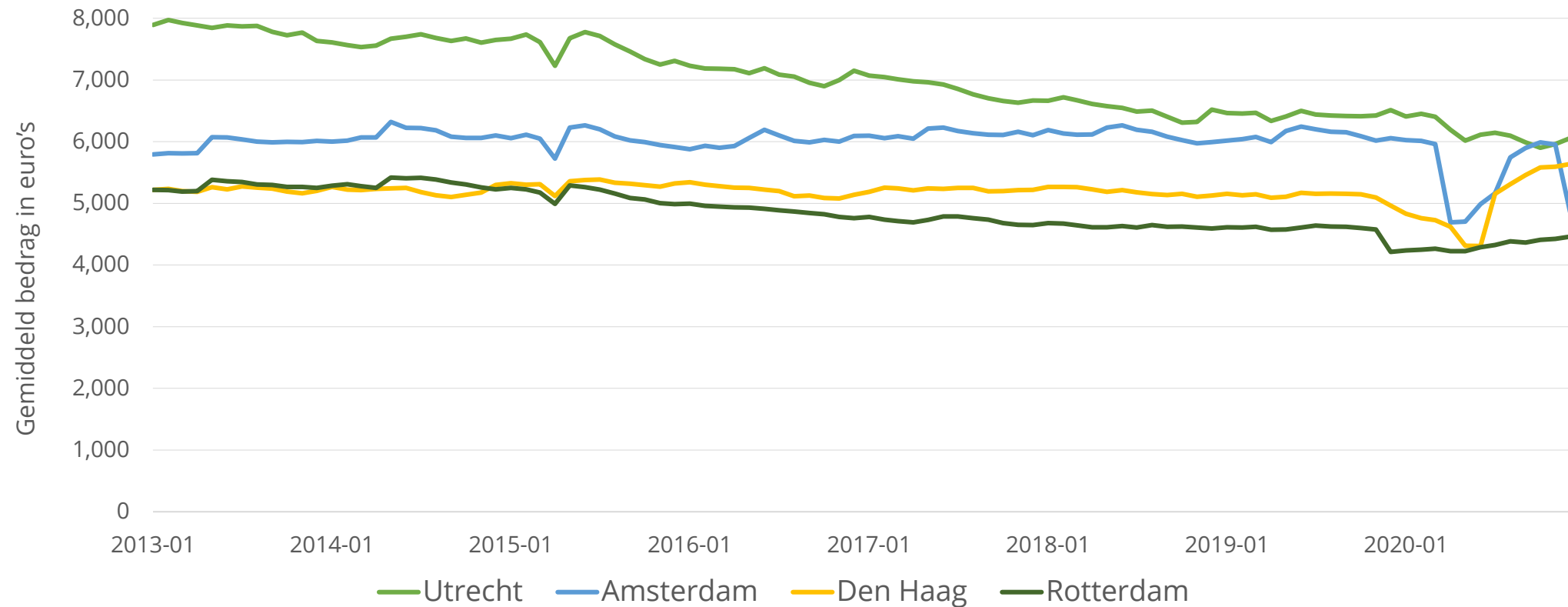
Trend: 2013-2020

Gemiddeld bedrag openstaande bijstandsschulden is relatief laag

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Trend: 2013-2020

Kenmerken bijstandsschulden: Opbouw bedragen per type

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Peildatum: 1-1-2020

Variabele	Rotterdam		Amst/DH/Utr		Alle gemeenten	
	Gem	sd	Gem	sd	Gem	sd
Totaal bedrag openstaande bijstandsschuld	€ 4,083	€ 8,842	€ 5,347	€ 13,329	€ 5,977	€ 14,235
Verwijtbaar en boetes	€ 2,281	€ 7,373	€ 2,610	€ 10,765	€ 2,605	€ 10,675
Niet verwijtbaar	€ 660	€ 2,253	€ 942	€ 3,357	€ 874	€ 4,241
Leningen	€ 533	€ 3,015	€ 1,299	€ 6,413	€ 2,184	€ 8,652
Overig	€ 610	€ 3,623	€ 496	€ 4,306	€ 314	€ 3,052
Totaal aantal openstaande schulden	2.50	2.16	2.13	2.01	1.97	1.77
N ¹	26,794		33,111		197,258	

Kenmerken bijstandsschulden: Duur, bedrag en type

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Peildatum: 1-1-2020

Variabele	Rotterdam	Amst/DH/Utr	Alle gemeenten
Duur oudste openstaande schuld: >3 maanden	91.7%	90.0%	90.5%
Duur oudste openstaande schuld: >1 jaar	76.7%	73.4%	75.3%
Duur oudste openstaande schuld: >3 jaar	45.8%	45.6%	44.6%
Bedrag openstaande schuld			
<=250 euro	13.0%	13.4%	12.4%
> 250 & <=1,000 euro	26.5%	26.7%	23.5%
> 1,000 & <=2,500 euro	25.5%	22.9%	23.0%
> 2,500 & <=10,000 euro	25.5%	24.8%	27.5%
> 10,000 euro	9.5%	12.2%	13.6%
Type vordering			
Verwijtbaar en boete	44.5%	31.4%	32.1%
Niet verwijtbaar	23.6%	26.9%	41.0%
Lening	47.7%	55.1%	41.7%
Overig	29.2%	13.4%	10.8%

¹ Onderzoekspopulatie:
1b versus 2b

Kenmerken bijstandsschulden: Terugbetaling

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Periode: December 2019

Variabele	Rotterdam	Amst/DH/Utr	Alle gemeenten
Gemiddeld bedrag terugbetaling	€ 51.97	€ 62.60	€ 70.15
Bedrag terugbetaling			
0 euro	53.9%	59.0%	51.8%
>0 & =<25 euro	3.3%	3.9%	4.5%
>25 & =<100 euro	35.0%	27.0%	30.0%
>100 euro	7.6%	10.0%	13.5%

Ervaringen van personen met bijstandsschulden

Uit:

Effecten van afboeking en kwijtschelding van bijstandsschulden: Een kwalitatieve studie

Over het oplegging van de vordering:

“... Wat ik heb meegemaakt, dat doet iets met je. Dat is blijvend. Gaat niet nu of morgen weg. Ik heb **schade** eraan overgehouden. Het **beïnvloedt mijn leven**. Ik kan niks anders dan ‘s avonds mijn ogen proberen dicht te doen en proberen te slapen. Maar als je opstaat, ja ik dan nu wel wat spaarcentjes hebben, maar dan ben ik net zo ongelukkig als toen ik **in de shit kwam door de gemeente.**”

Vrouw, 32 jaar

Over de bijstandsschuld en afboeking:

“Ik heb tien jaar lang 45 tot 48 euro per maand afgestaan én geen vakantiegeld gekregen. Dat is **echt heftig** geweest. Ik zit hier nu ook met een kloppend hart aan de telefoon, het is net alsof je over je oorlogsverleden aan het praten bent. Dus dat ik die brief kreeg en dat ik niet meer hoef te betalen? Dat is geen kwijtschelding van de **zogenaamde fraudeschuld**, het is eindelijk afgelopen na tien jaar. Ik heb **tien jaar lang op een houtje zitten bijten** en verteren dat dit de gang van zaken is in Nederland.”

Man, 62 jaar

“Lening bijzondere bijstand heb ik **geen hoofdpijn** van. Het wordt allemaal **automatisch** verrekend met wat je krijgt, zie je niks van. Schuldeisers heel ander verhaal. Die blijven allemaal dreigen en doen. Standaard elk jaar voor oud en nieuw. Het is een gegeven. Gaat je niet in de koude kleren zitten. Zodra ik een enveloppe zie schiet ik weer in de stress.”

Man, 52 jaar

“Er werd denk ik ongeveer 45 euro per maand ingehouden. Doordat het **automatisch** ging, was het **niet zo moeilijk** voor mij.”

Vrouw, 28 jaar

Over terugbetaling bijstandsschulden:

“De bijstandsschuld terugbetalen zorgde voor **slapeloze nachten** bij mij. Elke **brief** die ik kreeg van de **gemeente**, daar kon ik slecht van slapen en kreeg ik **stress** van. Kan goed zijn dat ik vanavond ook niet kan slapen omdat ik door dit gesprek er weer aan herinnerd wordt.”

Man, 62 jaar

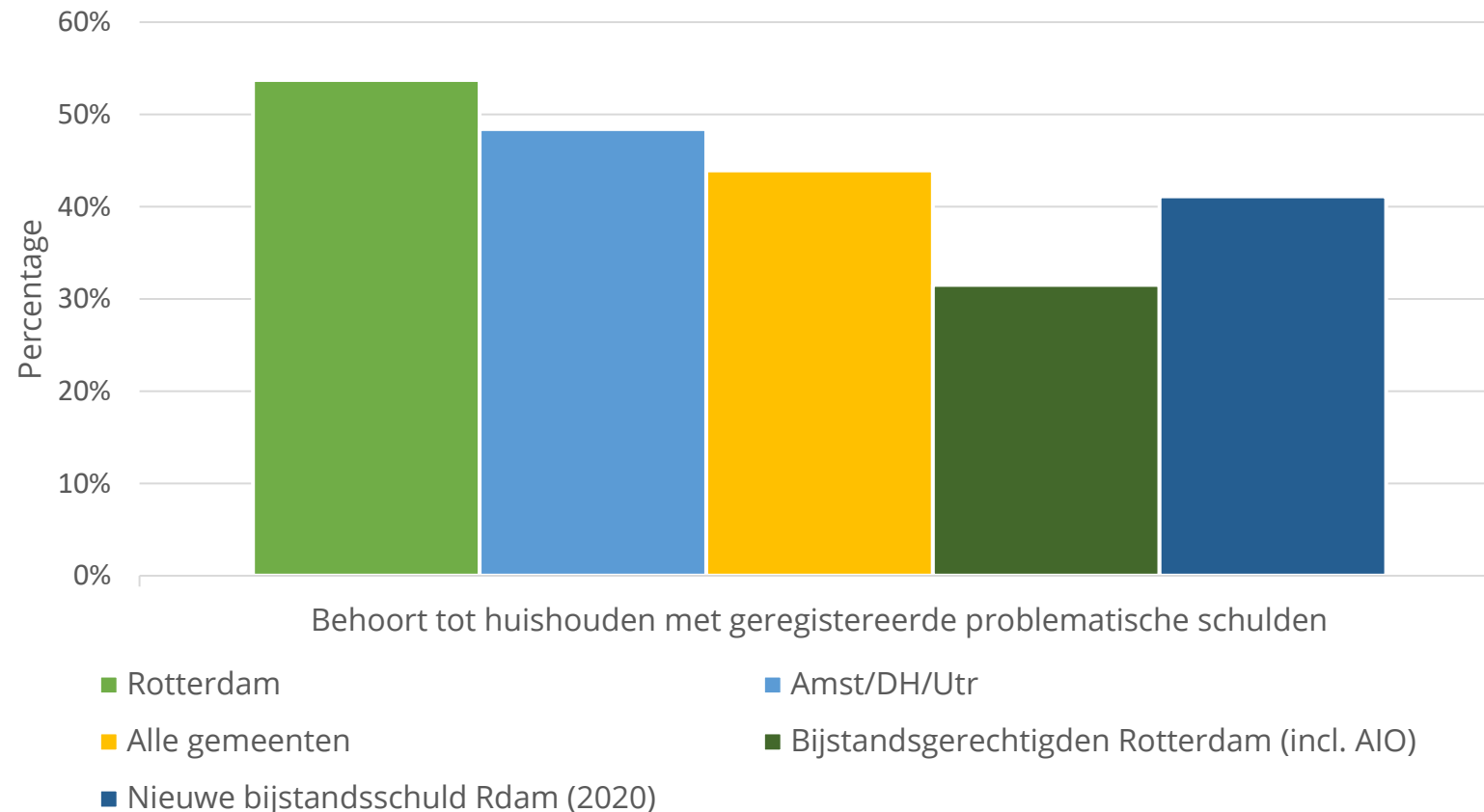
Personen met openstaande bijstandsschulden

Schulden en schulddienstverlening

Personen met openstaande bijstandsschulden behoren relatief vaak tot een huishouden met geregistreeerde problematische schulden

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Peildatum: 1-1-2020

Disclaimer:

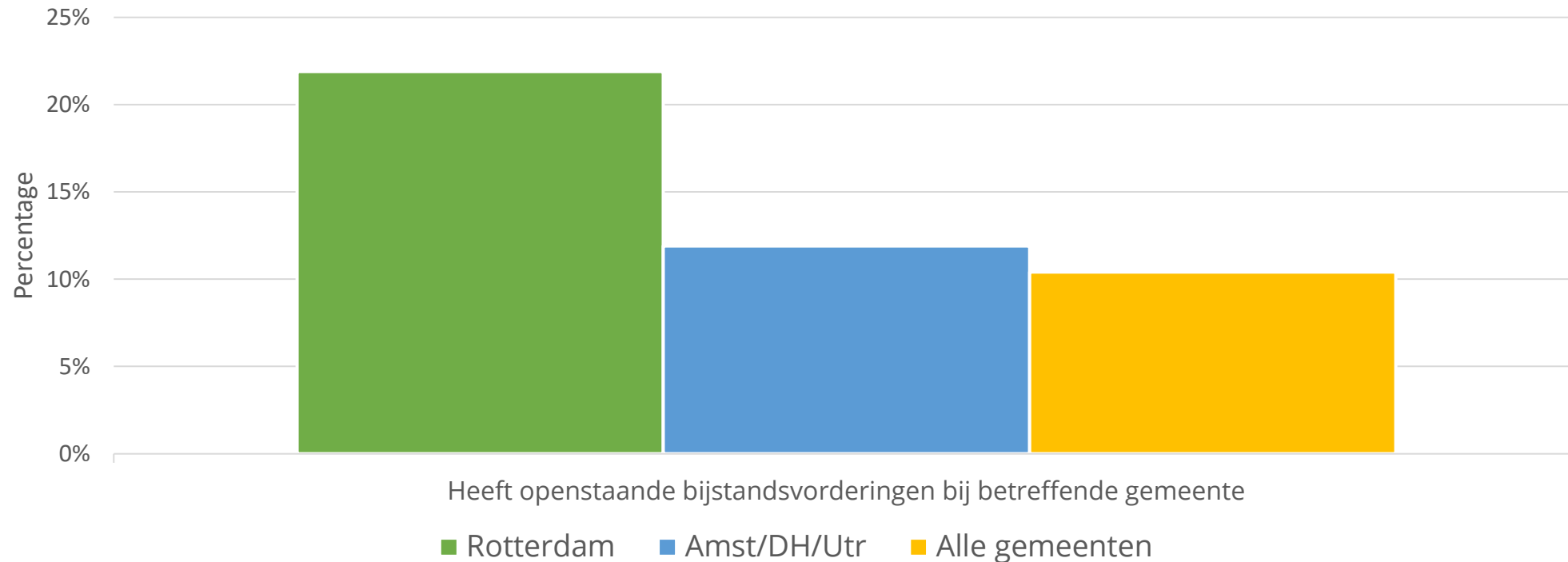
Cijfers zijn gebaseerd op **smalle definitie** van problematische schulden. Gegeven cijfers zijn een **onderschatting** van de werkelijke percentages.

Niet in data: BKR-registraties, achterstanden huur / gas / elektra / water / gemeentelijke belastingen

Ruim 1 op de 5 huishoudens met geregistreeerde problematische schulden heeft daarnaast openstaande bijstandsschulden bij de gemeente Rotterdam

Huishoudens met geregistreeerde problematische schulden¹

Peildatum: 1-1-2020

¹ Gebaseerd op referentiepersoon (ingeschreven in het BRP) binnen huishoudens. Aantal huishoudens met geregistreeerde problematische schulden (smalle definitie): Rotterdam 40,011 | Amst/DH/Utr 75,523 | Alle gemeenten 483,575

Huishoudens met problematische schulden én openstaande bijstandsschulden zijn relatief vaker in beeld (geweest) bij kredietbank Rotterdam

Huishoudens met geregistreerde problematische schulden (smalle definitie) uit de gemeente Rotterdam¹

Peildatum: 1-1-2020

Variable	Geregistreerde problematische schulden		Geregistreerde problematische schulden & openstaande bijstandsvorderingen	
	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal
Totaal aantal huishoudens met problematische schulden	100%	40011 ³	100%	8762
Waarvan: ²				
Orientatiegesprek tussen 1-1-2015 en 30-06-2021	27.8%	11123	51.6%	4521
Intakegesprek tussen 1-1-2015 en 30-06-2021	20.6%	8242	39.7%	3481
Schulddienstverlening tussen 1-1-2015 en 30-6-2021	14.0%	5602	26.9%	2361
Schulddienstverlening op 1-1-2020	6.2%	2481	12.3%	1080

¹ Gebaseerd op referentiepersonen (ingeschreven in het BRP) binnen huishoudens.

² Uitsluitend instroom bij de kredietbank vanaf 1-1-2015 is meegenomen.

³ Bij bredere definitie van CBS (2020): 51.340 huishoudens

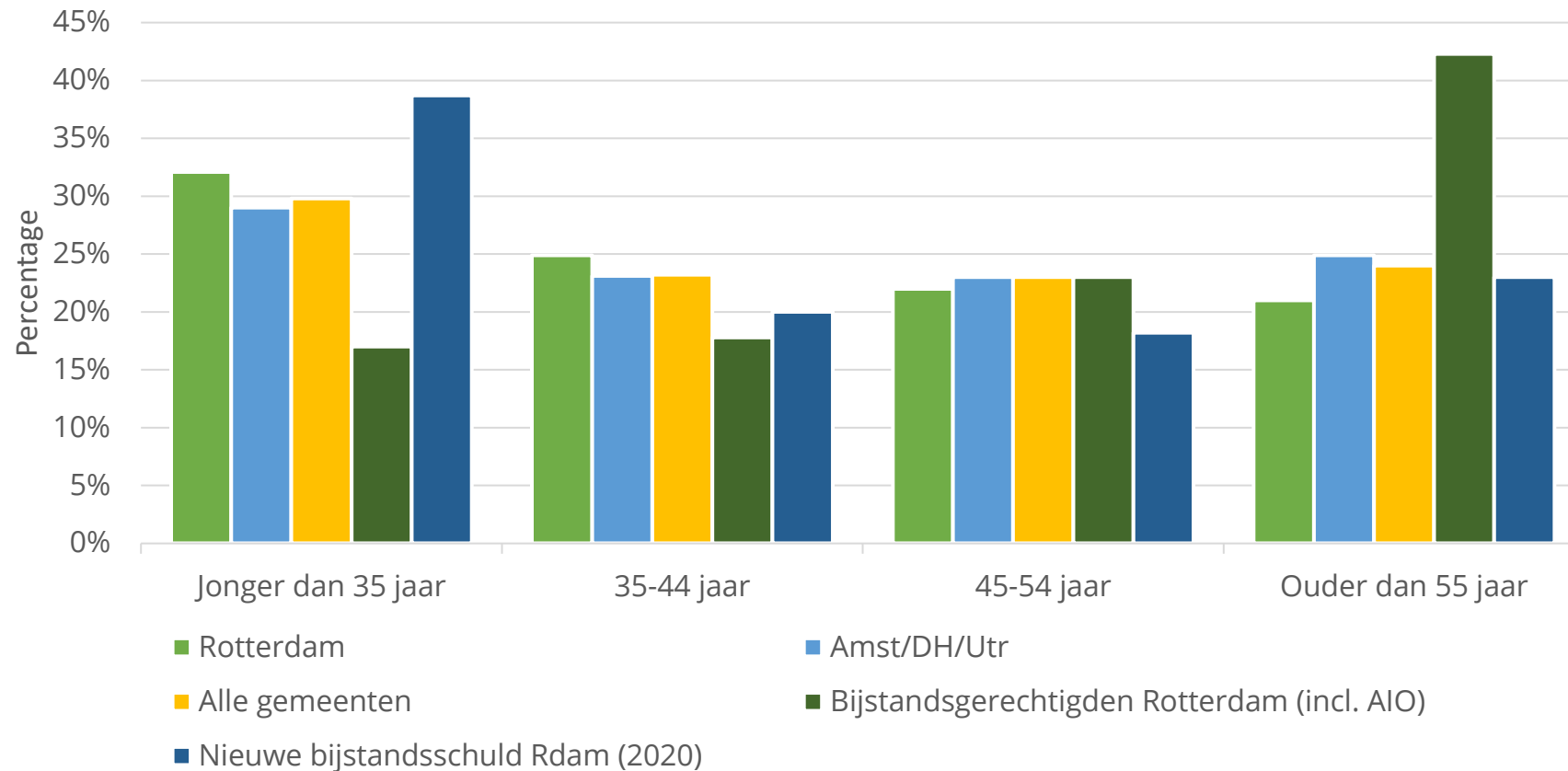
Personen met openstaande bijstandsschulden

Demografische kenmerken

Personen met openstaande bijstandsschulden zijn relatief jong

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

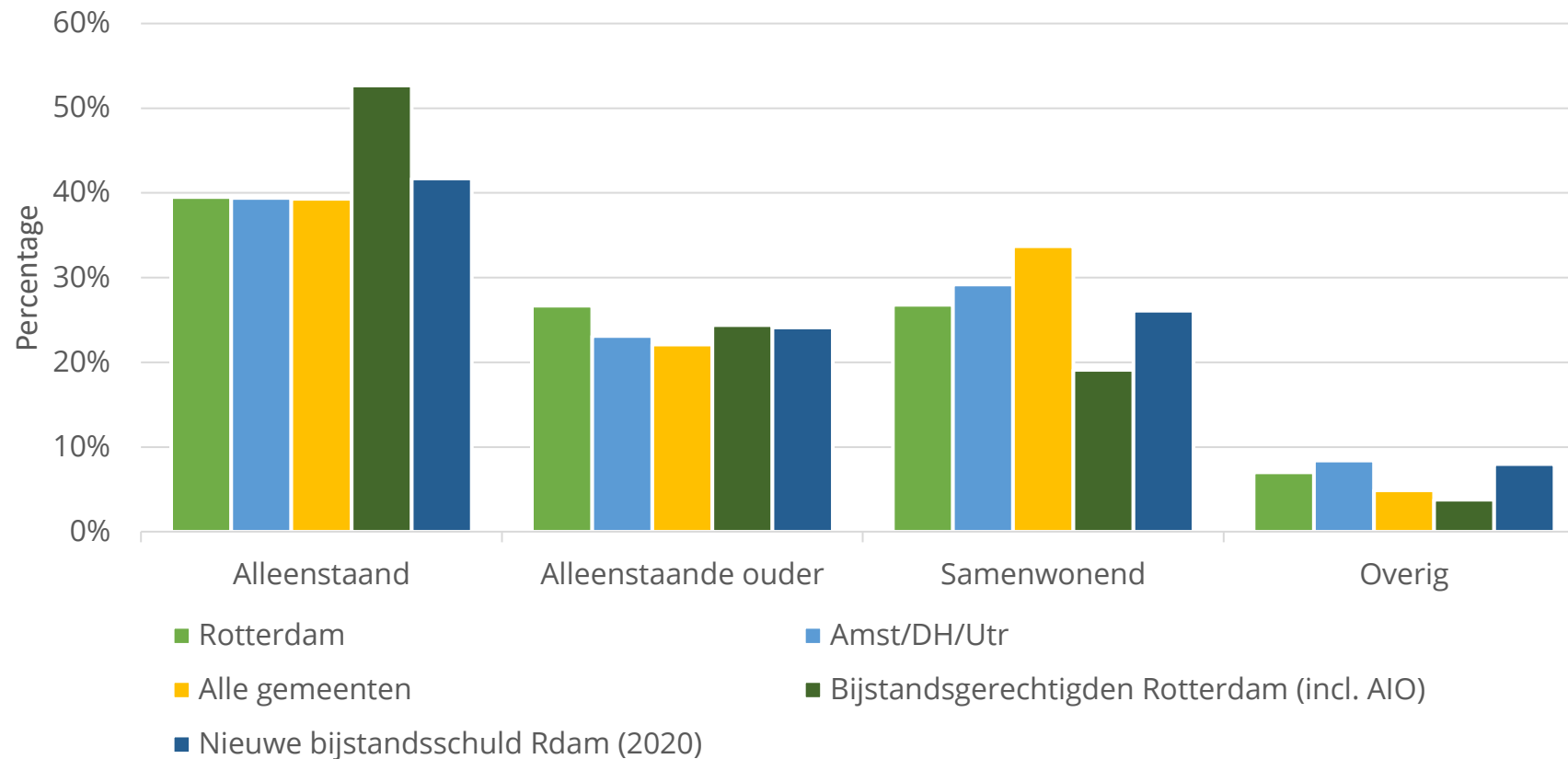
Peildatum: 1-1-2020

Personen met openstaande bijstandsschulden wonen relatief vaak samen

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Peildatum: 1-1-2020

Personen met openstaande bijstandsschulden zijn relatief jong en relatief vaak een man

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Peildatum: 1-1-2020

Variabele	Rotterdam	Amst/DH/Utr	Alle gemeenten	Bijstand Rdam	Nieuwe bijstandsschuld Rdam (2020)
Woont elders	11.1%	11.2%	15.4%	-	5.4%
Geslacht (vrouw)	45.5%	42.2%	42.5%	54.2%	48.2%
Leeftijd (in jaren)	43.3	44.9	44.4	51.3	42.8
Migratieachtergrond	82.2%	79.4%	64.3%	79.2%	78.9%
N	26,794	33,111	197,258	38,302	16,917

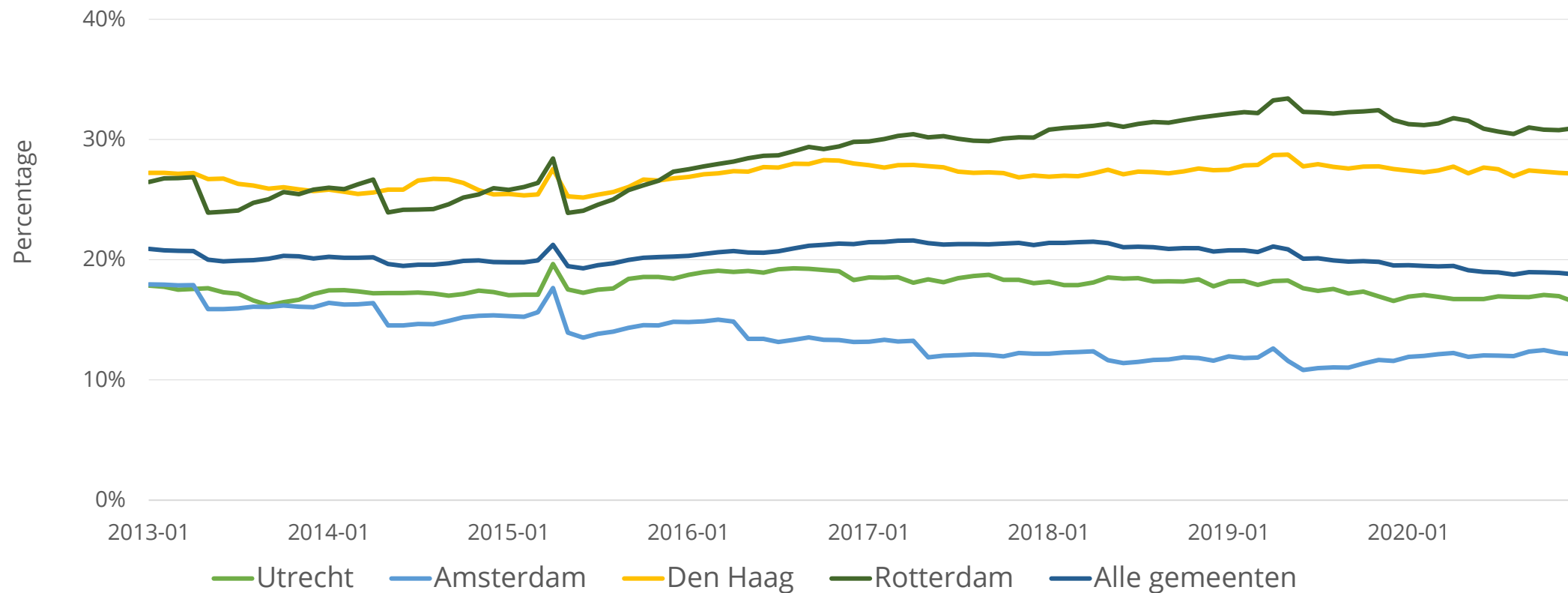
Personen met openstaande bijstandsschulden

Bijstandsuitkering

Ruim 30 procent vd bijstandsgerechtigden heeft een openstaande bijstandsschulden

Percentage bijstandsgerechtigden (algemeen) met een openstaande bijstandsschuld: Vergelijking G4¹

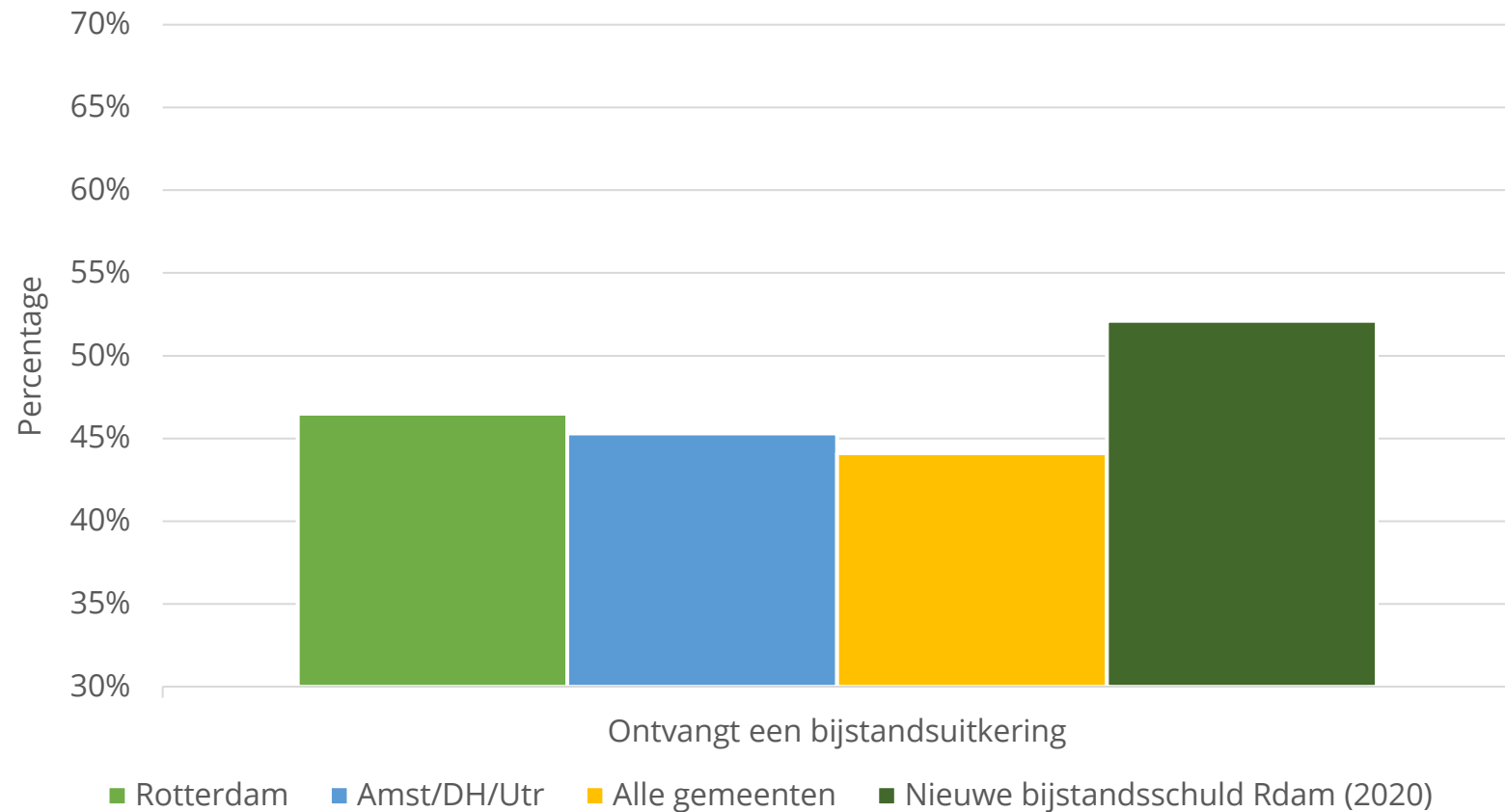
Trend: 2013-2020

Bijna de helft van personen met openstaande bijstandsschulden ontvangt een bijstandsuitkering

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

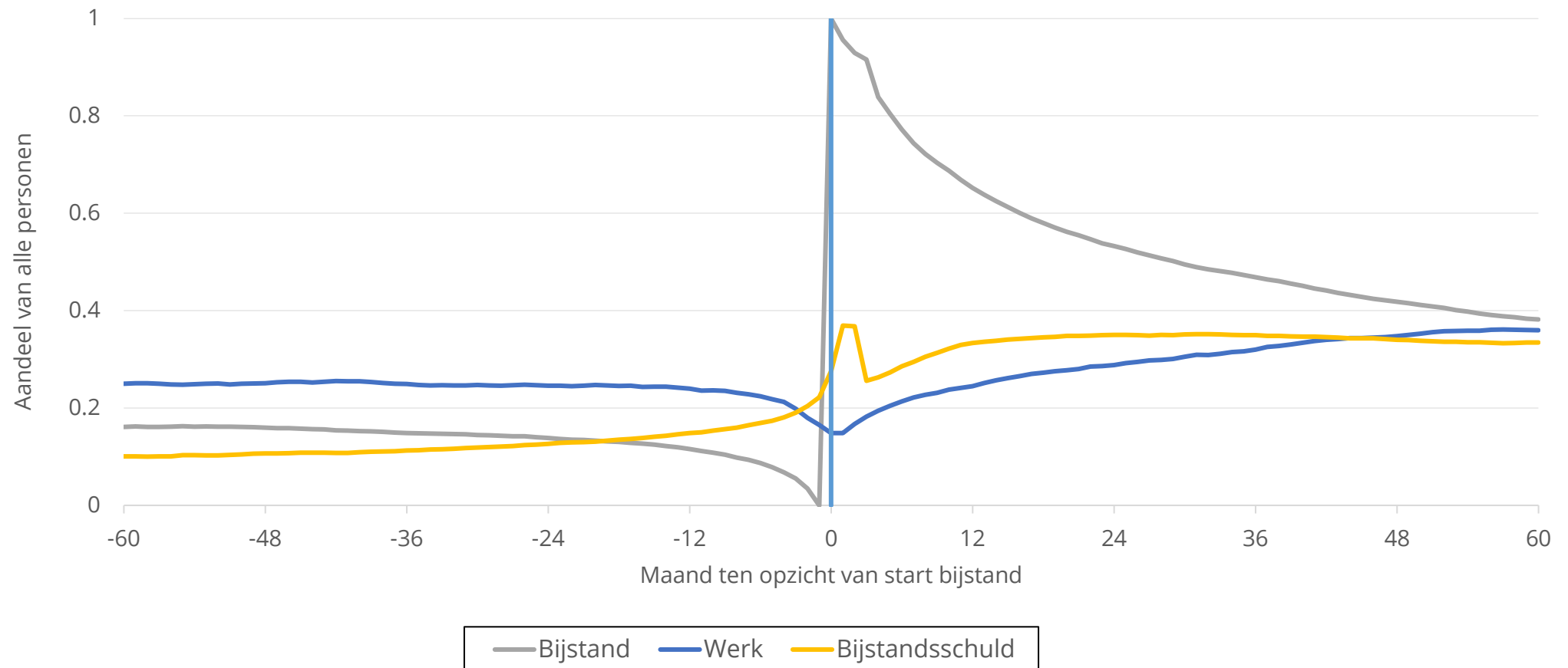
Peildatum: 1-1-2020

Start bijstand gaat gepaard met kortdurende piek in openstaande bijstandsschulden

Start bijstandsuitkering: Relatie met bijstandsschulden, werk en bijstand

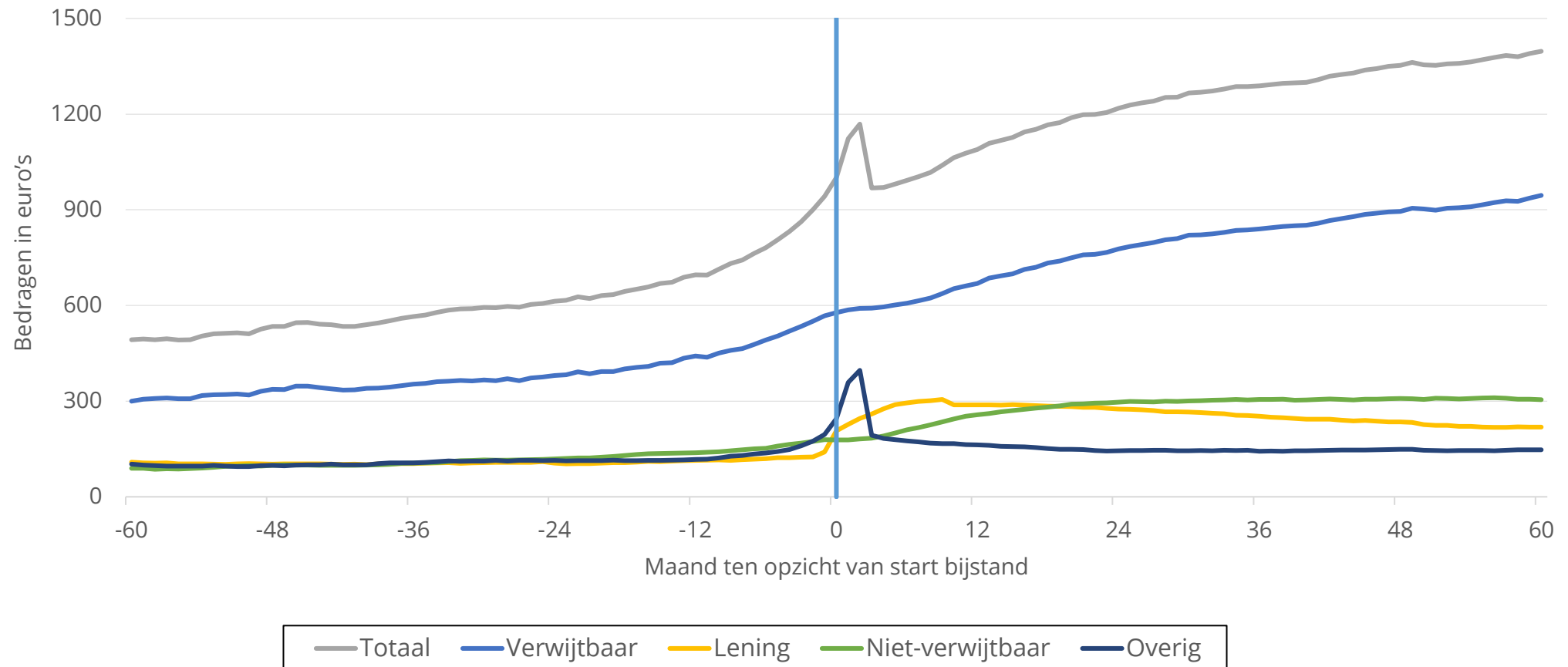
Selectie: Alle personen met start bijstand tussen 2013 en 2020

Reden kortdurende piek: Overige bijstandsschulden

Relatie start bijstandsuitkering en hoogte bijstandsschulden

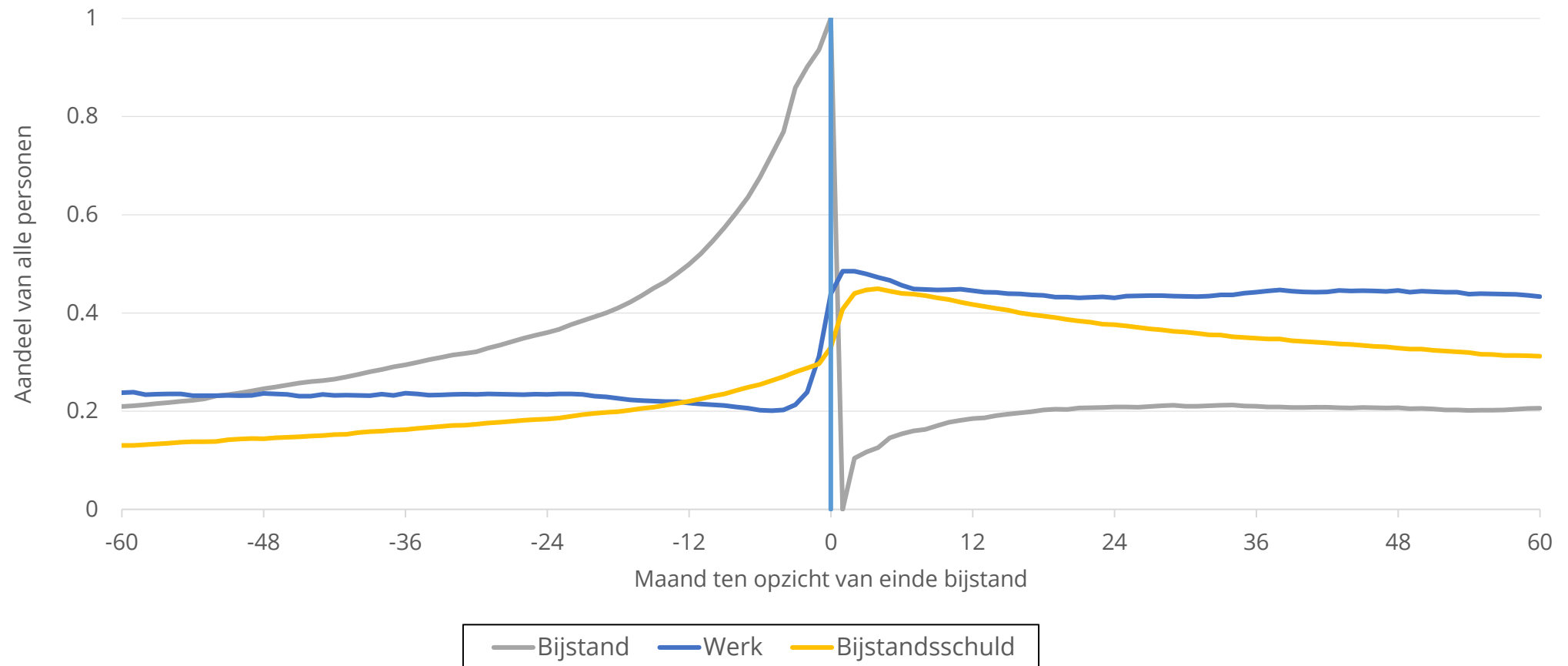
Selectie: Alle personen met start bijstand tussen 2013 en 2020

Einde bijstand gaat gepaard met stijging in (openstaande) bijstandsschulden

Einde bijstandsuitkering: Relatie met bijstandsschuld, werk en bijstand

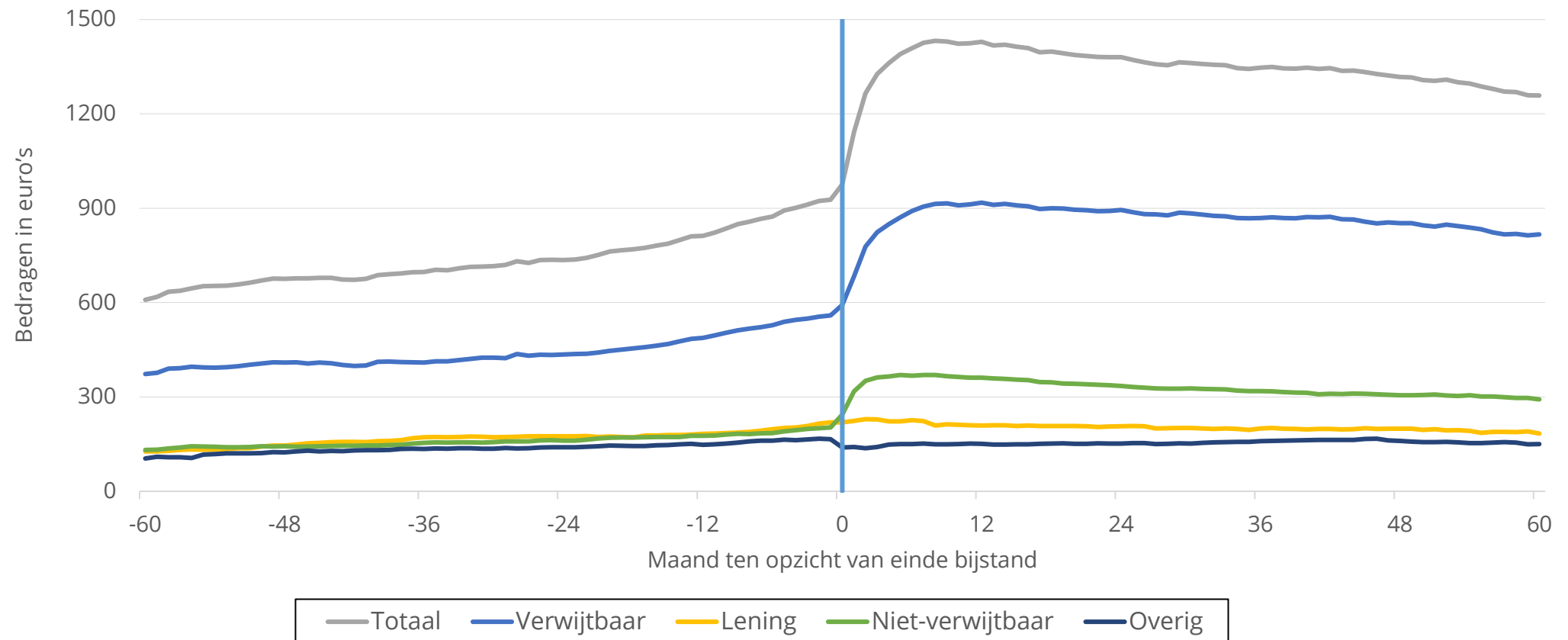
Selectie: Alle personen met einde bijstand tussen 2013 en 2020

Stijging vooral bij verwijtbare en niet-verwijtbare vorderingen

Relatie einde bijstandsuitkering en hoogte bijstandsschulden

Selectie: Alle personen met einde bijstand tussen 2013 en 2020

Personen met openstaande bijstandsschulden

Werk & inkomen

Ongeveer 1 op de 3 personen met openstaande bijstandsschulden heeft looninkomen uit (vooral tijdelijk) werk

Kenmerken personen met openstaande bijstandsschulden¹

Periode: December 2019

Variabele	Rotterdam		Amst/DH/Utr		Alle gemeenten	
	Gem	sd	Gem	sd	Gem	sd
Werkzaam (Looninkomen > 0)	31.8%		31.1%		31.7%	
Looninkomen > 70% wml	21.0%		21.0%		20.6%	
Gewerkte uren (inclusief overuren)	37.04	64.76	36.84	64.33	36.88	64.27
Bruto looninkomen	€ 535.56	€ 1,103.21	€ 535.79	€ 1,105.74	€ 526.23	€ 1,084.95
Bruto looninkomen: Totaal 2018-2019	€ 8,972.12	€ 18,888.11	€ 8,800.21	€ 18,674.17	€ 8,832.26	€ 18,774.86
Type contract						
Parttime	21.3%		20.8%		21.0%	
Fulltime	10.6%		10.3%		10.7%	
Vast	7.9%		8.6%		8.6%	
Tijdelijk	23.8%		22.2%		22.8%	

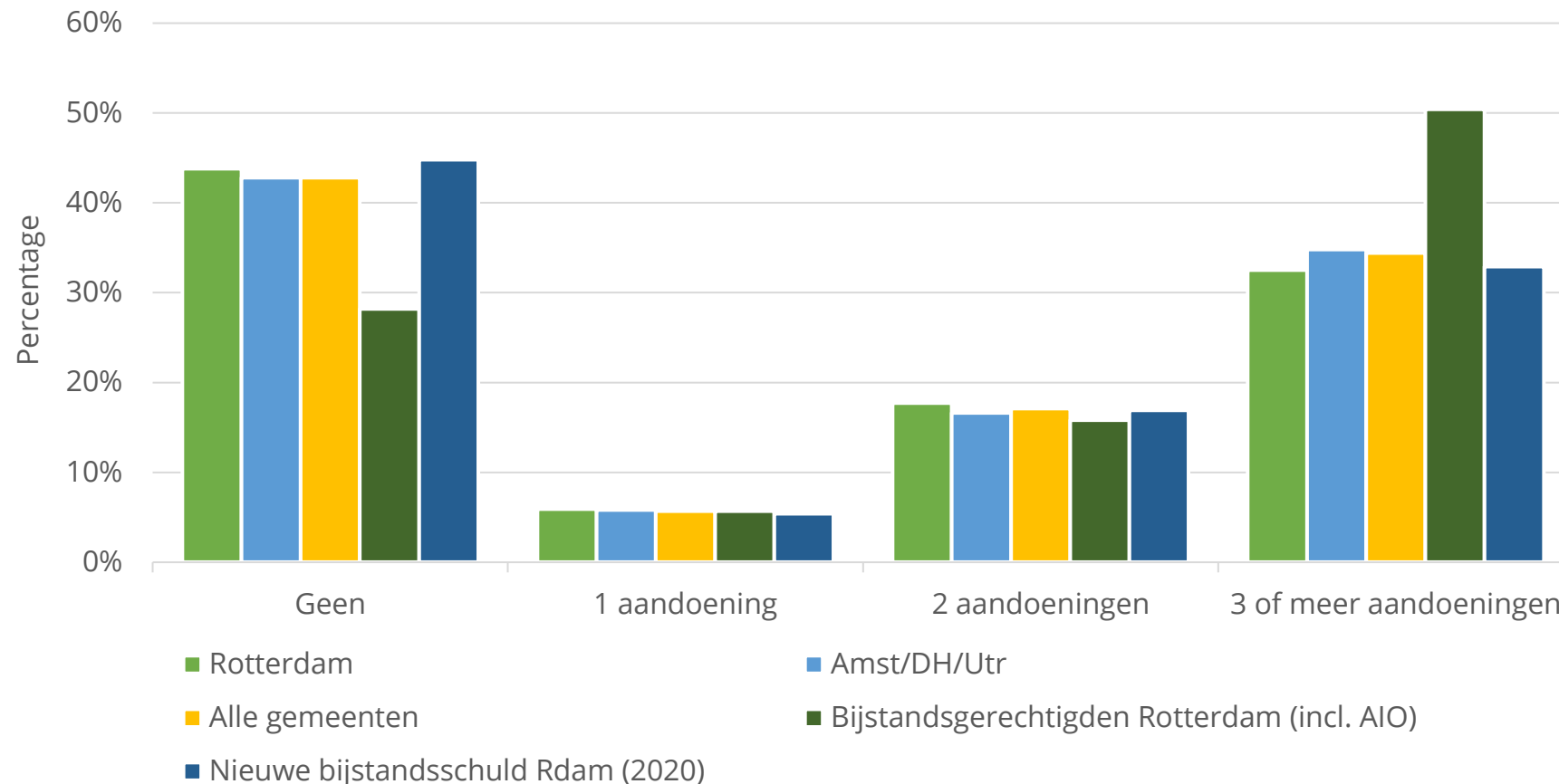
Personen met openstaande bijstandsschulden

Gezondheid

Ongeveer 1 op de 3 personen met openstaande bijstandsschulden gebruikt medicijnen voor 3 of meer chronische aandoeningen

Personen met openstaande bijstandsschulden¹: Medicijngebruik voor chronische aandoeningen

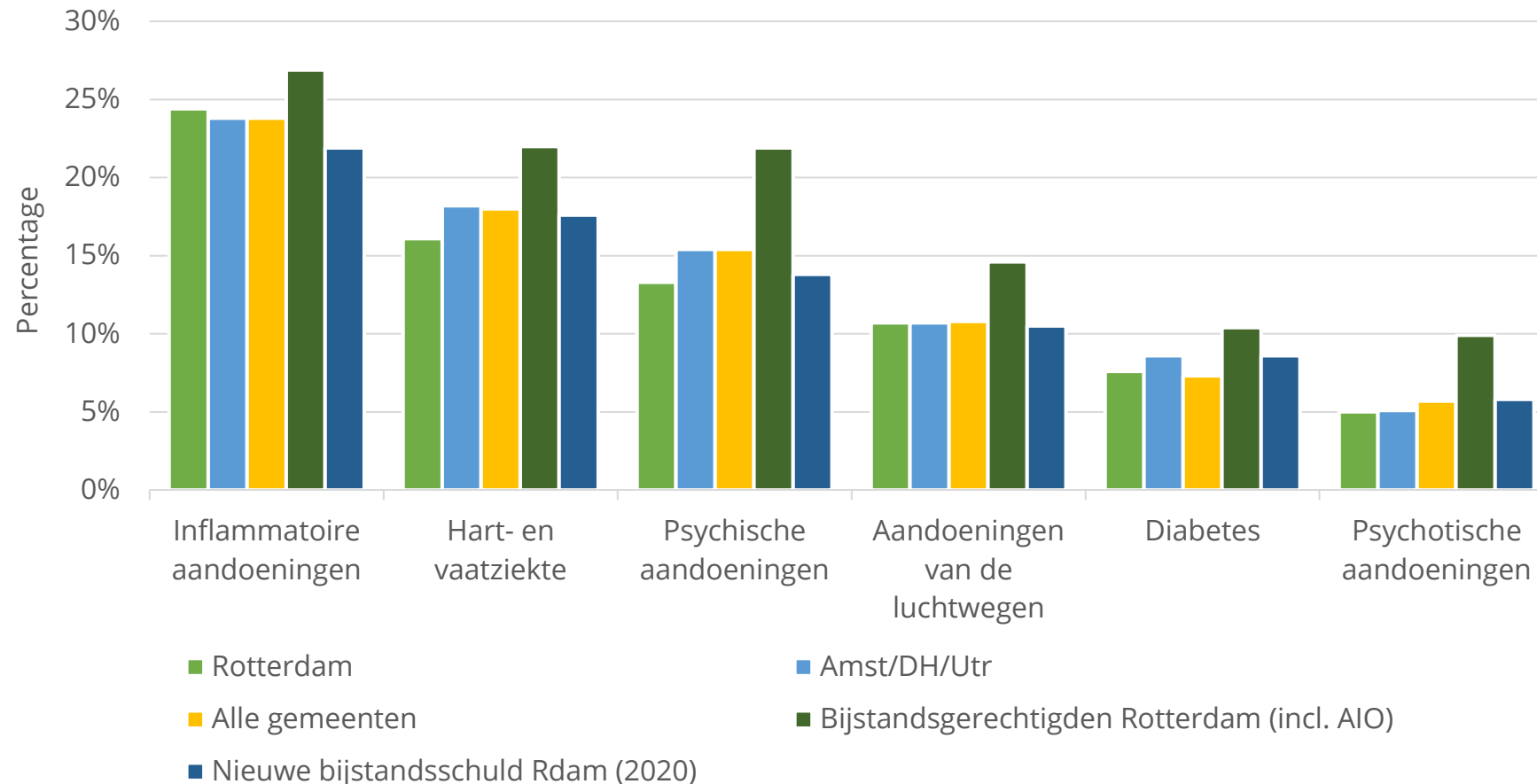
Periode: 2019

Medicijngebruik voor veelvoorkomende chronische aandoeningen

Personen met openstaande bijstandsschulden¹

Periode: 2019

¹ Onderzoekspopulatie: 1b versus 2b, 3b en 4b

Conclusie

Belangrijkste bevindingen & aandachtspunten

Belangrijkste bevindingen (1)

De gemeente Rotterdam heeft, na correctie voor het aantal bijstandsgerechtigden, relatief veel personen met openstaande bijstandsschulden tov andere G4-gemeenten

- Verschillen grootst bij verwijtbare vorderingen
- Ook relatief veel niet-verwijtbare en overige vorderingen

Ruim 30 % van de Rotterdamse bijstandsgerechtigden heeft openstaande bijstandsschulden

Belangrijkste bevindingen (2)

W&I en MO: Gemeenschappelijke vijver

- Meer dan de helft van de personen met openstaande bijstandsschulden behoort tot huishouden met geregistreeerde problematische schulden
- Ruim 1 op de 5 Rotterdamse huishoudens met geregistreeerde problematische schulden heeft daarnaast openstaande bijstandsschulden

Belangrijkste bevindingen (3)

Tov de bijstandspopulatie zijn personen met openstaande bijstandsschulden relatief:

- Jong
- Vaker een man
- Vaker samenwonend
- Vaker onderdeel van huishouden met problematische schulden

bijstandsschulden ontstaan relatief vaak bij start en einde van de bijstand

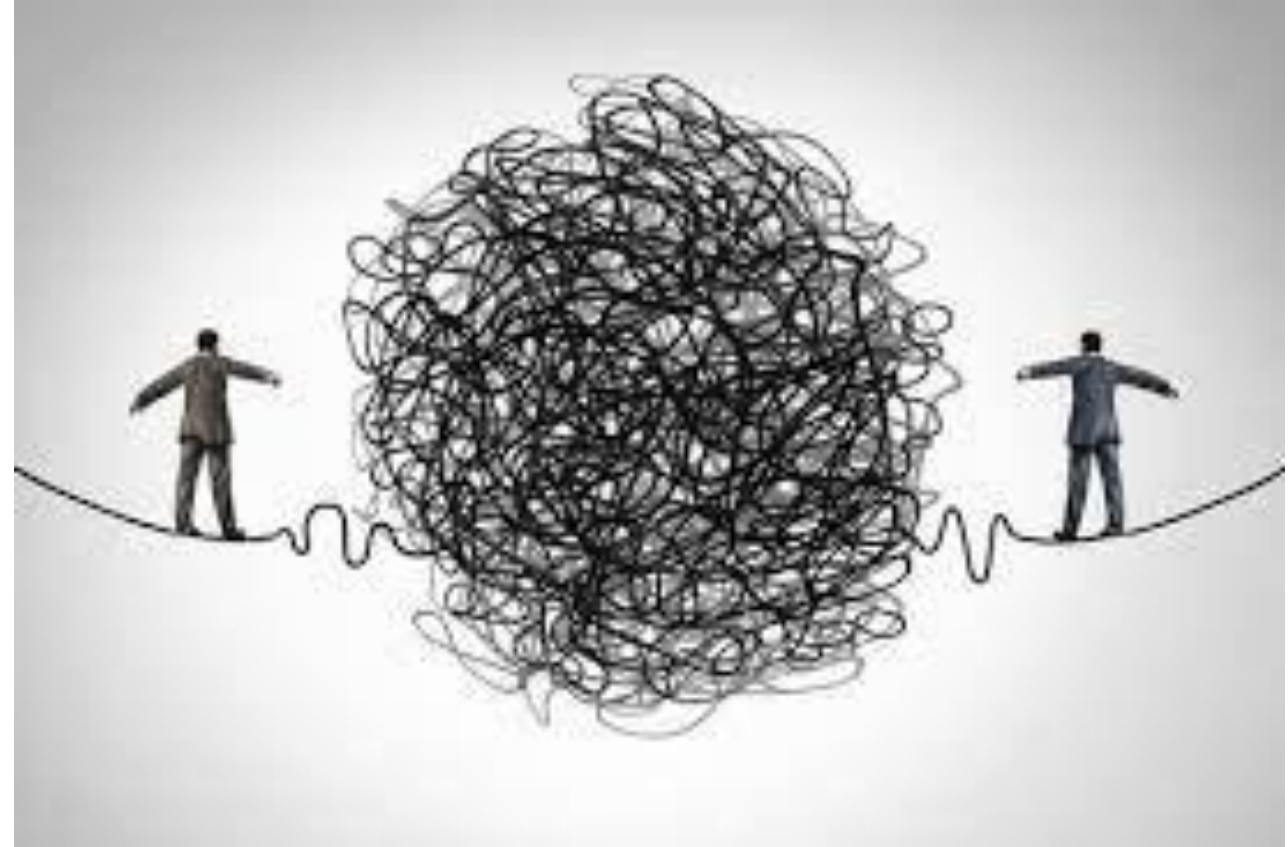
Aandachtspunt 1: Gemeenschappelijke vijver

Aandachtspunt 2: Complexe relatie

Vanuit perspectief persoon met openstaande bijstandsschulden:

Gemeente = schuldeiser & uitkeringsverstrekker & handhaver & hulpverlener & schulddienstverlener & ...

Aandachtspunt 3: Belang van preventie

Een voorkomen vordering is

.... een schuld minder voor
kwetsbare burgers

= winst voor de samenleving

Preventie

Voorkom niet-verwijtbare vorderingen

- VNG Naleving: “30-50% van de niet-verwijtbare vorderingen is ontstaan door vergissingen van klanten en hiaten in werkprocessen van gemeenten.”
- Advies: Optimaliseer communicatie en dienstverlening (zie: Instrument VNG (2022))

Voorkom overtredingen van de inlichtingenplicht

- Hertogh & Bantema (2018): Van punitieve naar slimme handhaving

Appendix

Dataverantwoording & gebruikte literatuur

Dataverantwoording: Toewijzing personen aan gemeente

- Toewijzing van personen aan een gemeente (bij vergelijking tussen gemeente Rotterdam, Amst/DH/Utr en alle gemeenten):
 - Indien openstaande bijstandsschuld bij één gemeente: Aan betreffende gemeente
 - Indien openstaande bijstandsschuld bij meerdere gemeenten: alle bijstandsschulden toegeschreven aan gemeente waarbij het kortst geleden een schuld is ontstaan.
- Het gevolg is dat er mogelijk kleine verschillen ontstaan in aantallen en hoogte van bijstandsschulden tov de werkelijkheid

Dataverantwoording: Omvang populatie indien wel/niet gecorrigeerd voor registratie BRP

Personen met openstaande bijstandsschulden

Peildatum: 1-1-2020

	Rotterdam	Amst/DH/Utr	Alle gemeenten
Alle personen (populatie 1a en 2a)	29,982	36,782	216,998
Waarvan: aantal niet-geregistreerden BRP	3,188	3,671	19,740
Alle geregistreerde personen in het BRP (populatie 1b en 2b)	26,794	33,111	197,258

Dataverantwoording: Vorderingen

bijstandsschulden: Omvat alle bijstandsgelateerde schulden die geregistreerd staan bij het CBS in het kader van de Bijstandsdebiteuren en –fraudestatistiek (BDFS). Hieronder vallen de volgende categorieën (CBS-code):

- **Verwijtbare vorderingen en boetes**
 - Vordering beschikt vanaf 1-1-2013: Vorderingen ivm overtreding inlichtingenplicht (51-56), boete met/zonder benadelingsbedrag (58 & 59)
 - Vordering beschikt vóór 1-1-2013: Onverschuldigd betaald verwijtbaar (81)
- **Niet-verwijtbare vorderingen**
 - Vordering beschikt vanaf 1-1-2013: Onverschuldigde betaling (57)
 - Vordering beschikt vóór 1-1-2013: Onverschuldigd betaald niet verwijtbaar (82)
- **Leningen**
 - Vordering beschikt vanaf 1-1-2013: Lening (60), krediethypotheek (61)
 - Vordering beschikt vóór 1-1-2013: lening (83), krediethypotheek (34)
- **Overige bijstandsschulden**
 - Vordering beschikt vanaf 1-1-2013: Verhaal op onderhoudsplichtige (62 & 63), rente en incassokosten (64), overig (65)
 - Vordering beschikt vóór 1-1-2013: Verhaal op onderhoudsplichtige (21), rente en incassokosten (84), overig (85)

Dataverantwoording: Problematische schulden & dienstverlening kredietbank

Geregistreeerde problematische schulden (smalle definitie): Persoon behoort tot een huishouden waarbij ten minste één persoon in het huishouden voldoet aan ten minste één van de volgende criteria op het peilmoment:

- Volgt een WSNP-traject
- Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald
- Een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) heeft waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van totaal minimaal 50 euro openstaan bij de Belastingdienst. - Heeft langer dan 15 maanden een schuld van totaal minimaal 50 euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft een belastingschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is geleden
- Heeft een betalingsachterstand bij de DUO van 3 maanden of langer en van minimaal 270 euro

Er is sprake van een smalle definitie, omdat ten opzichte van de door het CBS gehanteerde definitie (CBS, 2020), de volgende geregistreeerde problematische schulden niet zijn meegenomen: BKR-registraties (minnelijk traject / betalingsachterstand) en opname in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR).

Oriëntatie/intakegesprek: Persoon/huishouden heeft een oriëntatie/intakegesprek gehad (met een medewerker van de kredietbank Rotterdam)

Schulddienstverlening: Persoon/huishouden heeft een van de volgende vormen van schulddienstverlening van de kredietbank Rotterdam ontvangen: budgetbeheer (licht/zwaar), schuldregeling en/of saneringskrediet

Dataverantwoording: Demografisch

Geslacht: Geslacht zoals vastgelegd in de Basisregistratie Personen (BRP)

Type huishouden: Hierbij wordt de volgende indeling gehanteerd (zie gbahuishoudensbus):

- **Alleenstaand:** Er is sprake van een éénpersoons huishouden
- **Alleenstaande ouder:** Persoon is alleenstaande ouder en heeft inwonende kinderen
- **Samenwonend:** Persoon woont gehuwd of ongehuwd samen met een partner (met of zonder inwonende kinderen)
- **Overig:** Anders dan bovenstaand, bijv. persoon behoort tot institutioneel huishouden

Migratieachtergrond: Persoon heeft een eerste of tweede generatie migratieachtergrond (conform definitie CBS). Dit betekent dat de persoon zelf in het buitenland is geboren of dat de moeder en/of vader in het buitenland is geboren. Zie gbapersoontab.

Dataverantwoording: Bijstand

Ontvangt een bijstandsuitkering: Persoon ontvangt een vorm van bijstandsuitkering (algemene bijstand, IOAZ, IOAW of BBZ levensonderhoud). Zie bijstandsuitkeringstab.

Dataverantwoording: Werk en inkomen

Data is afkomstig uit de Polisadministratie (spolisbus). Hieronder vallen alle inkomstenverhoudingen in Nederland die onder de loonheffing vallen.

Werkzaam: Indien de betreffende persoon enige vorm van looninkomen heeft (looninkomen > 0)

Looninkomen > 70% wml: Persoon heeft een looninkomen dat hoger is dan 70 procent van het wettelijk minimumloon.

Tijdelijk contract: Persoon heeft een contract voor bepaalde tijd

Vast contract: Persoon heeft een contract voor onbepaalde tijd

Parttime: Persoon heeft een baan waarbij het aantal overeengekomen te werken uren lager ligt dan het aantal dat behoort bij een volledige dag- en weektaak

Fulltime: Persoon heeft een baan waarbij het aantal overeengekomen te werken uren behoort bij een volledige dag- en weektaak

Dataverantwoording: Gezondheid

Medicijngebruik chronische aandoeningen: Het aantal chronische aandoeningen waarvoor medicijnen wordt gebruikt. Hiervoor is gebruik gemaakt van een indeling van medicijngebruik voor 22 chronische aandoeningen (zie Huber et al., 2013). Zie Yildiz et al. (2020) voor toepassing in Nederlandse context

Medicijngebruik voor veelvoorkomende chronische aandoeningen: Hierbij is de volgende opdeling van Yildiz et al. (2020) gebruikt:

- **Inflammatoire aandoeningen:** Bijv. reuma, psoriasis en eczeem
- **Hart- en vaatziekte:** Bijv. hoge bloeddruk, hartritme stoornissen, hartziekten
- **Psychische aandoeningen:** Bijv. depressie en angst- en slaapstoornissen
- **Aandoeningen van de luchtwegen:** Bijv. astma en COPD
- **Diabetes:** Diabetes mellitus type 1 en 2
- **Psychotische aandoeningen:** Bijv. psychose en schizofrenie

Gebruikte literatuur

CBS (2020) Dashboard schuldenproblematiek in beeld. <https://dashboards.cbs.nl/v3/SchuldenproblematiekInBeeld/>

CBS (2022) Dashboard sociale zekerheid. <https://dashboards.cbs.nl/v2/dashboardSOZ/>

Divosa (2019) Bijstandsvorderingen: omvang, aantal en aflossing. <https://www.divosa.nl/bijstandsvorderingen-omvang-aantal-en-aflossing>

Divosa (2021) Factsheet Overtredingen van de inlichtingenplicht. <https://www.divosa.nl/factsheet-overtredingen-van-de-inlichtingenplicht>

Gemeente Almere (2022) Handhaving in balans: Beleidsplan naleving en handhaving Participatiewet gemeente Almere. https://www.almere.nl/fileadmin/files/almere/bestuur/beleidsstukken/07_11c_BL_Beleidsplan_naleving_en_handhaving_Participatiewet_BELEIDSPLAN.pdf

Hertogh, M. & Bantema, W. (2018) Handhaving en naleving. In: Hertogh, M., Bantema, W., Weyers, H., Winter, H. en de Winter, P. (2018) *Slimme handhaving: Een empirisch onderzoek naar handhaving en naleving van de socialezekerheidswetgeving*. Den Haag: Boom juridisch.

Huber, C., Szucs, T.D., Rapold, R. & Reich, O. (2013) Identifying patients with chronic conditions using pharmacy data in Switzerland: an updated mapping approach to the classification of medication. *BMC Public Health*, 2013, 13:1030.

VNG (2022) Voorkomen niet-verwijtbare vorderingen: Instrument. <https://vng.nl/sites/default/files/2022-02/VNG%20Naleving%20instrument%20voorkomen%20niet%20verwijtbare%20vorderingen.pdf>

Yildiz, B., Schuring, M., Knoef, M.G., & Burdorf, A. (2020) Chronic diseases and multimorbidity among unemployed and employed persons in the Netherlands: a register-based cross-sectional study. *BMJ Open*, 2020, 10:e035037.